

Hørings svar fra Norske Kvinners Sanitetsforening til forslag til endringer i merverdiavgiftskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner

Norske Kvinners Sanitetsforening (NKS) er Norges største kvinneorganisasjon med 44000 medlemmer og 550 lokalforeninger over hele landet. Vi eier og drifter et stort antall ideelle virksomheter i spennet fra store sykehus som leverer til spesialisttjenesten til kommunale omsorgsboliger. Vi er også en stor nasjonal beredskapsorganisasjon med 5000 beredskapsfrivillige.

Vi takker for muligheten til å gi innspill på regjeringas forslag til endringer i merverdiavgiftskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner. Som en stor frivillig aktør med et bredt spekter av aktiviteter, er momskompensasjonsordningen svært viktig for å sikre økonomi til å opprettholde aktivitetsnivået vårt. Under følger våre innspill til forslaget.

Regelstyrt momskompensasjonsordning

Regjeringen skriver i Hurdalsplattformen at den skal “Gi full momskompensasjon gjennom ei regelstyrt ordning til idrett, frivillighet og kultur.” Regelstyring er nødvendig for å sikre forutsigbarhet for at vi som frivillig organisasjon faktisk får kompensert de reelle momsutgiftene vi har. NKS er skuffet over at regjeringen i denne meldingen ikke varsler at det vil komme en regelstyrt ordning.

Regjeringen har hvert år sendt ut pressemelding om at de sikrer full momskompensasjon til frivilligheten. Det er et budskap vi ikke opplever at stemmer med realitetene vi opplever. Uten regelstyring er det en reell risiko for at momskompensasjonsmidlene avkortes dersom den avsatte summen ikke er tilstrekkelig i statsbudsjettet. Dette skaper usikkerhet og uforutsigbarhet, som vi mener man kan unngå med en regelstyrt ordning.

Når utbetalingene til momskompensasjon har økt, så skyldes det økt aktivitet i frivillig sektor. NKS opplever medlemsvekst og vekst i frivillige. En av aktivitetene våre som øker mest er omsorgsberedskap og vi opplever at det er stort behov for våre frivillige, både når kriser oppstår og i det forebyggende arbeidet. At aktiviteten øker er positivt, og det avlaster det offentlige. Argumentasjonen om at ordningens størrelse og usikkerheten rundt det framtidige budsjettbehovet er årsaken til at det ikke foreslås en regelstyring er vanskelig å forstå for oss. For det første vil en økning i størrelsen gi økonomisk gevinst for samfunnet og være i tråd med ønsket om en stor og aktiv frivillig sektor. For det andre vil det være slik at dersom søknadsbeløpet øker, så vil også de frivillige organisasjonenes innbetaling av moms til staten øke. Ved å ikke regelstyre ordningen skyver regjeringen i praksis hele usikkerheten over på de frivillige organisasjonene. Som frivillig organisasjon opplever vi allerede mye usikkerhet rundt økonomien, da mye av

vår aktivitet er søknadsbasert. Regjeringen er derimot langt bedre rustet til å håndtere en slik usikkerhet enn det de frivillige organisasjonene er.

Behov for utbetaling gjennom året

Som frivillig organisasjon er ikke vårt mål med driften økonomisk overskudd. Vi justerer vår aktivitet etter organisasjonens økonomi og har få stabile kilder til frie midler. Momskompensasjonen utgjør en viktig andel av våre frie midler. Det at kompensasjonen kun utbetales i desember svekker likviditeten gjennom året. En ordning med løpende utbetalinger, eller som en start, kvartalvise utbetalinger vil styrke vår likviditet og gjøre det lettere å drive og planlegge aktivitet.

Offentlige til gode

I 2019 ble det innført en regel om at det ikke gis momskompensasjon for «virksomhet som kommer (...) offentlige oppgaver til gode». Dette har gradvis ført til en innstramming i forvaltningspraksis som ikke var forutsett av regjeringen. Vi opplever å få avslag på søknader om momskompensasjon med begrunnelse i at aktiviteten kommer offentlige oppgaver til gode. Vi forstår behovet for å avgrense noe inn mot offentlig sektor, men svært mye av den frivillige aktiviteten Sanitetskvinnene driver med vil direkte eller indirekte komme offentlige oppgaver til gode. Frivilligheten er et supplement til det offentlige, og det har vi alltid vært. Våre omsorgsberedskapsgrupper avlaster kommunene når kriser oppstår. Når våre frivillige sikrer at det politi og brannvesen får mat og kaffe, eller åpner sanitetshuset for de som reddes fra ekstremvær, så kommer det selvsagt det offentlige til gode. Men det er like fullt et rent frivillig tilbud, som vi mener skal unntas fra moms i tråd med regelverkets intensjoner.

Departementet foreslår at begrepet "til gode" ikke videreføres i forskriften.

Sanitetskvinnene støtter å ta begrepet ut av forskriften. Departementet foreslår videre at det presiseres i forskriften at avgrensningen mot offentlig virksomhet skal omfatte offentlig lovpålagte oppgaver og oppgaver som utføres på vegne av det offentlige. NKS mener dette ikke er tilstrekkelig. Det offentlige har mange lovpålagte oppgaver som er mer eller mindre detaljerte. Sanitetskvinnene har tradisjonelt samarbeidet tett med det offentlige eller opprettet tilbud som supplerer det offentlige og tetter huller i offentlig velferd. For mange av våre aktiviteter vil det være en overlapp mellom hva som er formålet med vår aktivitet og hva det offentlige er pålagt å tilby. Vi opplever også at kommunene er presset på økonomi og ressurser og at våre aktiviteter kan gi et bedre, supplerende eller mer tilgjengelig tilbud enn hva kommunene klarer å tilby, selv om

oppgaven kanskje er offentlig pålagt i utgangspunktet. Et slik eksempel er vår aktivitet “Kanskje kommer kongen” som er måltidsfellesskap for eldre, eller “Ressursvenn” som er en støtte for voldsutsatte som har brutt ut av et voldelig forhold. NKS mener det er feil at vi skal straffes for å tilby slike aktiviteter, og kan heller ikke se at det er hensikten med avgrensningen.

Vi er enig i at det offentlige ikke skal overlate sitt ansvar til frivilligheten og at det bør være insitamenter for det offentlige til å løse sine oppgaver selv, og fullfinansiere disse. Men vi mener dette bør løses ved å tydelig definere at momskompensasjon bortfaller først når det frivillige utfører en lovpålagt offentlig oppgave på vegne av det offentlige, og denne er fullfinansiert.

Dokumentert modell

NKS stiller seg negativ til alle endringer som innebærer økte dokumentasjonskrav. Dersom det innføres krav om dokumentert modell for organisasjoner med henholdsvis mer enn 50 millioner og 100 millioner i driftskostnader må man samtidig åpne for at underledd fortsatt kan søke etter forenklet modell i disse organisasjonene.

Mulighet for direkte utbetaling til underledd

NKS er positive til en ordning der momskompensasjon kan utbetales direkte til underledd, men understreker at dette må være en mulighet og ikke et pålegg.

Frivillig innsats i regionalledd

Departementet ber særlig om høringsinstansenes syn på om store regionalledd som har en koordinerende funksjon bør omfattes av samme unntaksbestemmelse i forskriften som sentralledd. Regionalledd spiller en viktig rolle i organisasjonsdemokratiet og når det gjelder å legge til rette for frivillig aktivitet i underleddene. Hos NKS har regionalleddet en koordinerende funksjon overfor lokalforeningene og fungerer som bindeledd mellom sekretariatet og lokalforeningene. Vi støtter at den frivillige innsatsen i underleddene, skal legges til grunn for vurderingen av om vilkåret om frivillig innsats er oppfylt og at regionalledd skal sidestilles med sentralledd når det gjelder krav til frivillig innsats.

Heving av revisorgrense

Departementet foreslår å heve grensen for når statsautorisert revisor og revisorrapport kreves og samtidig å heve grensen for når organisasjoner skal gjøre fradrag etter § 7 i forskriften fra 5 millioner kroner til 7 millioner kroner. NKS støtter endringen.

Utleie bygg

Departementet foreslår at inntekter fra utleie omgjøres til en fradragspost. Dette vil være en stor forenkling for våre lokalforeninger som har slike inntekter og NKS støtter endringen.

Med vennlig hilsen

Malin Stensønes, generalsekretær
Norske Kvinners Sanitetsforening